

N:o 46.

Ank. till Riksd. Kansli den 9 Mars 1874, kl. 3 e. m.

Kongl. Maj:ts nådiga Proposition till Riksdagen, i fråga om inskränkning i rättigheten att till förtäring på stället försälja vin och maltdrycker; Gifven Stockholms Slott den 6 Mars 1874.

Med anledning af åtskilliga till Kongl. Maj:t fullföljda besvärsmål i fråga om rättighet att till förtäring på stället försälja vin och maltdrycker samt flera underdåniga petitioner i ämnet och i öfrigt inhemtade upplysningar har hos Kongl. Maj:t kommit under öfvervägande, huruvida icke de rörande vilkoren för dylik försäljning nu gällande föreskrifter böra i icke oväsentlig mån förändras.

Sedan genom nådiga Förordningen den 18 Juni 1864 utvidgad näringsfrihet blifvit införd, utfärdades den 7 December 1866 ännu i hufvudsakliga delar gällande nådiga Förordningen angående vilkoren för försäljning, till förtäring på stället, af vin, öl, kaffe eller andra icke spirituösa drycker. Sistnämnda Förordning hvilat, såsom ock i inledningen till densamma antydes, på den grundsats, att utvägen till försörjning genom bedrifvandet af ifrågavarande "i och för sig oskadliga rörelse" icke borde inskränkas mera, än som erfordrades för betryggande mot dess missbruk och förekommande, så vidt ske kunde, af sådana oordningar, som flerstädes egt rum å ställen, hvilka för dylik rörelse hållits för allmänheten öppna. I öfverensstämmelse härmed stadgades i § 1, att om någon ville till förtäring på stället, vare sig med eller utan mat, men utan samband med rättighet till utskänkning af brännvin eller

andra brända eller destillerade spirituösa drycker, mot betalning hålla allmänheten tillhanda öl, dricka, porter, kokadt kaffe, thé och chokolad eller andra icke spirituösa drycker, med undantag af vin, han endast behöfde derom göra skriftlig anmälan, på landet hos kommunalnämndens ordförande och länsmannen i orten, samt i stad hos magistraten, med bifogande af betyg om god frejd samt uppgift å det ställe der försäljningen skulle ega rum;

att, om den, som icke hade god frejd, önskade idka sådan försäljning, Kongl. Maj:ts Befallningshafvande hade att, på ansökan derom, efter kommunalnämndens eller magistratens hörande, pröfva, huruvida försäljningsrätt ändock kunde medgifvas; samt

att, om någon ville till förtäring på stället, vare sig i förening med mat eller någon af här förut omförmälda drycker, eller eljest försälja vin af inhemsk eller utländsk tillverkning, ansökan derom borde ingifvas på landet till kommunalnämnden och i stad till magistraten, med bifogande af betyg om god frejd samt uppgift på det ställe, der försäljningen skulle ega rum, att ansökningen skulle af kommunalnämnden eller magistraten insändas till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande med utlåtande, huruvida sökanden gjort sig känd för sedlighet och ordentlighet samt i öfrigt och med hänsyn jemväl till rörelsens omfattning kunde anses lämplig att försäljningen förestå; och att Kongl. Maj:ts Befallningshafvande derefter hade att meddela beslut, om ansökningen bifölles eller icke.

Hvad sålunda blifvit stadgadt skulle iakttagas hvarje gång försäljningsställe ombyttes.

Vidare meddelades särskild föreskrift i fråga om försäljning vid marknad; hvarjemte stadgades, att Förordningen icke hade tillämpning på gästgifvare eller på dem, som utomhus, vare sig medelst kvingbärande eller från bord eller eljest i mindre omfattning idkade försäljning af icke spirituösa drycker utom vin, äfvensom att förordningen icke heller gällde för Stockholm.

Denna förordning hade icke varit tilläpplad längre tid än ett år, då förslag redan framställdes om inskränkning i den genom densamma medgifna frihet. Vid 1868 års riksdag väcktes nemligen af en ledamot i Andra Kammaren motion derom, "att Riksdagen i underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t ville anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes besluta sådana ändringar och tillägg i Kongl. Förordningen den 7 December 1866, hvarigenom kommunalnämnd på landet samt stadsfullmäktige, eller, der sådana ej finnas, allmän rådstuga i stad erhåller rätt att uppgöra samt till vederbörlig granskning och stadfästelse af Konungens Befallningshafvande till denne inlemna närmare stadgar angående antalet och belägenheten inom kommunen af ölstugor eller så kallade nykterhetsvärdshus, med eller utan rätt att tillika till förtäring å stället till salu hålla vin; sättet för utöfning af sådan rörelse och kontrollen deröfver; samt veder-

börlig pröfning af de personers lämplighet för densamma, som sådan rättighet söka“.

Denna motion tillvann sig det afseende, att Andra Kammarens Tillfälliga Utskott (N:o 6) uti afgifvet utlåtande tillstyrkte aflåtande af underdånig skrifvelse uti den af motionären föreslagna syftning. Men detta förslag blef icke af Kammaren godkänt.

Sedan dess hafva emellertid från många håll klagomål försports öfver det sätt, hvarpå den medgifna rättigheten till försäljning af maltdrycker blifvit missbrukad, och öfver oordningar, som vid de så kallade ölstugorna förekommit, samtidigt hvarmed allt flera röster höjt sig därför, att ifrågavarande näringsgren borde genom inskränkande bestämmelser hindras från att taga en för fäderneslandet skadlig utveckling.

Uti underdånig skrifvelse den 18 Maj 1871 anhöll Riksdagen om förändring i vissa uppgifna afseenden af oftanämnda nådiga Förordning. Denna skrifvelse föranledde utfärdande af nådiga Kungörelsen den 22 Augusti 1871, hvarigenom meddelades vissa inskränkande bestämmelser rörande försäljning af ifrågavarande slag å kungjord allmän torgdag, vare sig i stad eller å landet, och vid vapenöfningsmöte å landet, äfvensom beträffande försäljning utomhus i mindre omfattning af maltdrycker och andra icke spirituösa drycker utom vin.

Redan vid 1872 års riksdag väcktes ånyo förslag om ändring uti ifrågavarande förordning; och Riksdagen hemställde uti underdånig skrifvelse den 22 April 1872 om inskränkning i den dittills medgifna rättigheten för en hvar, som eger god frejd, att, efter föregående anmälan hos vederbörande myndighet, till förtäring på stället försälja öl, dricka, porter, kokadt kaffe, thé och chokolad eller andra icke spirituösa drycker med undantag af vin. Efter att hafva inhemtat samtliga Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes yttranden, afgaf Kommers-kollegium den 22 November 1872 underdånigt utlåtande i anledning af Riksdagens berörda hemställan. Uti detta utlåtande anföres, bland annat, att, derest, med afseende å syftningen i Riksdagens förslag och på grund af hvad flertalet bland länsstyrelserna vitsordat angående otillräckligheten af de medel, nådiga Förordningen den 7 December 1866 uti § 3 erbjöde till förhindrande eller förekommande af oordningar å ölförsäljningsställena samt i ändamål att dessas antal måtte kunna behörigen begränsas, Kongl. Maj:t skulle finna skäl besluta, att äfven i fråga om försäljning, hvarom § 1 mom. 1 af förordningen handlade, rättigheten borde sökas och af offentlig myndighet beviljas, samt i öfverensstämmelse dermed ändra gällande författning — hvilket Kollegium med hänsyn till den korta tid, som förflutit sedan ändringar i samma författning förut blifvit vidtagna, och innan åsigtorna i ämnet vunnit mera enhällighet och stadga, tvekade att i underdånighet tillstyrka — Kollegium i underdånighet

hemställde, att såsom allmänna grunder vid sådan omarbetning af författningen måtte i nåder iakttagas:

“att, sedan kommunalstämma å landet och stadsfullmäktige eller, derest sådana ej finnas, allmän rådstuga i stad under Oktober månad hvarje år beslutit, huru många försäljningsställen, för att mot betalning hålla allmänheten tillhanda öl, dricka, porter, kokadt kaffe, thé och chokolad eller andra icke spirituösa drycker, måtte inom kommunen under nästföljande året finnas, ansökning om rättighet till försäljningen skall ingifvas, på landet till kommunalnämnden och i stad till magistraten eller poliskammaren, der sådan finnes, eller, der hvarken magistrat eller poliskammare finnas, till den i staden tillsatta särskilda styrelse;

att vid ansökningen skola fogas betyg om frejd samt uppgift å det ställe, der försäljningen skall ega rum;

att inkomna ansökningar skola vid årets slut i ett sammanhang insändas af berörda myndighet till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande med aumälan om det antal försäljningsställen, kommunen ansett böra högst medgifvas, samt utlåtande, huruvida och hvilka sökande gjort sig kände för sedlighet och ordentlighet samt i öfrigt och med hänsyn jemväl till rörelsens omfattning kunna anses lämplige att försäljning förestå, äfvensom i hvilken trakt af kommunen försäljningsställen lämpligast må inrättas;

att Kongl. Maj:ts Befallningshafvande derefter ofördröjligen skall till pröfning företaga ansökningarne och för dem, hvilkas ansökningar bifallas, utfärda tillståndsbevis, gällande för ett år i sender; dervid dock iakttages, att tillstånd till ifrågavarande försäljning icke lemnas åt flere, än antalet af de försäljningsställen, kommunen beslutit böra derstädes finnas; samt

att det skall åligga Kongl. Maj:ts Befallningshafvande att om de utfärdade tillståndsbevisen genast underrätta ej mindre den myndighet, som ansökningarne insändt, än ock kronobetjeningen i orten.“

Kongl. Maj:t fann emellertid, enär skadliga verkningar af ifrågavarande rättigheten, så vidt den endast afsåge kaffe, thé, chokolad och andra icke spirituösa drycker, med undantag af maldrycker, icke försports, väl ej nödigt att i samma, på den allmänna näringsfriheten grundade rättighet stadga inskränkning; men då den oinskränkta rättigheten att till förtäring på stället mot betalning hålla allmänheten tillhanda maldrycker föranledt betänkliga oordningar, ansåg Kongl. Maj:t till förebyggande af dessa lämpligt, att å sistomförmälda drycker, de der, i likhet med vin, innehölle alkobol och njutna i större mängd kunde verka rusgifvande, uti ifrågakomna afseendet tillämpades enahanda föreskrifter, som gällde angående vin, dock att derigenom någon inskränkning icke skedde uti den i allmänhet medgifna rättigheten att *utomhus i mindre omfatt-*

ning, vare sig medelst kringbärande eller från bord eller eljest försälja malt-drycker; och utfärdades i enlighet härmed nådiga Kungörelsen den 22 Februari 1873.

De sålunda gjorda inskränkningar i den genom Kongl. Förordningen den 7 December 1866 medgifna frihet hafva emellertid icke visat sig tillfyllestgörande. Af mål angående rätt till utskänkning af vin och maldrycker, hvilka under sisilidet år i betydligt antal från alla rikets delar dragits under Kongl. Maj:ts pröfning, inhemtas, att hos såväl kommunalstyrelserna som ortmyndigheterna gjort sig gällande den åsigt, att antalet af de så kallade ölstugorna borde i ordningens och sedlighetens intresse så mycket som möjligt inskränkas, och att förty personer, emot hvilkas lämplighet att utöfva sådan försäljning anmärkning icke förekommit, likväl kunde och borde förvägras tillstånd dertill endast af det skäl, att försäljningen icke ansåges vara inom vederbörande kommun behöflig. Vissa kommuner hafva till och med fattat beslut om förbud mot all försäljning af dylik art inom kommunens område, å hvilka beslut likväl fastställelse, då sådan blifvit sökt, icke kunnat i enlighet med nu gällande lagstiftning i ämnet meddelas.

Vidare har, uti en till Kongl. Maj:t ingifven skrift, Lerbäcks kommun, tillhörande Örebro län, i underdånighet anhållit, att ångärder måtte vidtagas till inskränkande af rättigheten till försäljning å landet af vin och maldrycker; till stöd för hvilken anhållan hufvudsakligen anförts, att, medan för närvarande en sådan rättighet vore medgifven en hvar, som vore välfrejdad, den lätta tillgången på vin och maldrycker i hög grad motverkade sedligheten, liksom den ock verkade störande på allmänna ordningen, i ty att det omåttliga bruket af dessa drycker föranledde till våldsamerheter å både person och egendom samt undergräfvade arbetarebefolkningens moraliska och ekonomiska existens. Sedan Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Örebro län uti afgifvet yttrande uttalat den åsigt, att den, som idkade handel i öppen salubod, i allmänhet icke borde tillåtas att till förtäring på stället försälja vin eller öl, har Kommers-kollegium uti underdånigt utlåtande anført, att till förekommande af de öfverklagade oordningarne knappast torde återstå någon annan ytterligare möjlig åtgärd, än att begränsa försäljningsstälernas antal inom hvarje kommun och såmedelst göra för der varande ordningsmakt möjligt att behörigen kunna öfvervaka ordningen å dessa försäljningsställen samt minska de frestelser, som en alltför rik tillgång derpå onekligen måste erbjuda lättsinnet. I afseende härå återopade Kollegium sitt uti förutnämnda utlåtande den 22 November 1872 framställda förslag, vid hvilket Kollegium icke hade annat att tillägga, än att med afseende å vin, hvarom då icke nämndes, ansökning om försäljningsrätt syntes böra underkastas enahanda behandling, som rörande andra icke spirituösa drycker föreslagits. Dessutom ansåge Kollegium hvad Kongl.

Maj:ts Befallningshafvande yttrat om förbud för den, som idkade handel i öppen salubod, att till förtäring på stället försälja vin eller öl, på grund af de klagomål, hvilka temligen allmänt förspordes öfver dessa handlandes ifrågavarande krögeri, vara förtjent af nådig uppmärksamhet.

Slutligen hafva ombud för 130 kommuner inom riket, af hvilka 1 inom Upsala, 1 inom Östergötlands, 3 inom Jönköpings, 5 inom Kronobergs, 4 inom Calmar, 4 inom Gotlands, 2 inom Göteborgs och Bohus, 2 inom Skaraborgs, 4 inom Örebro, 29 inom Kopparbergs, 38 inom Gefleborgs, 3 inom Wester-Norrlands och 34 inom Jemtlands län. uti särskilda till Kongl. Maj:ts ingifna skrifter, andragit, hurusom nödvändigt vore att söka hämma den allt mera öfverhandtagande dryckenskapen, samt såsom åtgärder ledande till detta mål föreslagit, bland annat, att kommun på landet må erhålla rätt bestämman, det ingen försäljning, till större eller mindre myckenhet, af vin må inom densamma ega rum, samt att dylik försäljning skall vara förbjuden dem, som idka landthandel, vid betydliga böter och förlust af handelsrätten, bestämmelser, hvilka af åtskilliga kommuner ansetts böra tillämpas äfven i afseende å försäljning af maltdrycker.

Af hvad sålunda förekommit, jemfördt med hvad ett stort antal bland Riksdagens ledamöter anført uti flera vid innevarande riksdag väckta motioner i ämnet, synes vara ådagalagdt, att bestämmelserna i Kongl. Förordningen den 7 December 1866 med deri genom Kungörelserna den 22 Augusti 1871 och den 22 Februari 1873 vidtagna ändringar numera icke äro tillfyllestgörande för genomförande af den redan i nämnda Förordning uttalade och allmänt såsom riktig erkända grundsats, att ifrågavarande rörelse bör inskränkas så mycket, som erfordras för betryggande mot dess missbruk och förekommande, så vidt möjligt är, af oordningar å de ställen, hvilka för dylik rörelse hållas för allmänheten öppna. Kongl. Maj:tt har således, oaktadt mera återhållande bestämmelser icke kunna meddelas utan att derigenom göra en icke ringa inskränkning i den allmänna näringsfriheten, ansett sig böra taga i öfvervägande, huruvida icke, vid nödig omarbetning af lagstifningen uti förevarande ämne, genomgripande förändringar böra vidtagas samt dervid i första rummet tillse, i hvad mån de redan år 1868 inom representationen uttalade och derefter allt mer och mer omfattade åsigter böra vinna tillämpning.

Hvad således angår det med stor enighet omfattade förslaget, att kommunerna skulle tillerkännas rättighet jefve bestämman, huruvida vin och malt-drycker böra få inom deras områden allmänheten tillhandahållas, samt, i händelse sådant af kommunerna medgifves, huru många försäljningsställen få finnas, så, enär för ordningens upprätthållande inom hvarje kommun desto hellre måste påräknas de ordningsälskande medlemmarnes biträde och samverkan med den offentliga polismyndigheten som dennas representanter å landsbygden äro

fåtalige och spridde på vidsträckta områden, samt vid sådant förhållande kommunen kan sägas vara i viss mån ansvarig för tillståndet inom densamma i afseende å ordning och sedlighet, torde följdriktigt kommun böra berättigas att från sitt område utestänga eller derinom inskränka sådan rörelse, som kommunen anser obehöflig och menligt inverkan på medlemmarna i berörda händelsen. Härvid bör dock omsorgsfullt tillses, att en sådan rättighet icke utsträckes längre än behovet oundgängligen kräfver. Om det å ena sidan är en obestriddlig sanning, att de egentliga ölstugorna eller ölkrogarne utöfva en förderlig verkan, då befolkningen derstädes under mer eller mindre omåttligt förtärande af rusgifvande drycker bortslösar tid och penningar, som borde nyttigare användas, så kan å andra sidan icke med fog påyrkas, att, om försäljningen af vin och maldrycker å så kallade nykterhetsvärdshus inskränkes till utskänkning af dylika drycker endast vid måltider åt spisande gäster, samt iakttagandet häraf noggrant öfvervakas, en sådan försäljningsrätt bör förvägras den, som önskar derigenom sig försörja och innehar de för utöfvande af sådan rörelse erforderliga egenskaper. Det torde likaledes vara uppenbart, att kommunens beslutanderätt icke här omfattar sådan utom hus *i mindre omfattning* skeende försäljning af maldrycker, som omförmäles i § 10 af Kongl. Förordningen den 7 December 1866, sådan den lyder genom Kungörelsen den 22 Augusti 1871.

Emellertid torde, äfven om rättighet att alldeles förbjuda eller ock, hvad angår försäljningsställes antal, inskränka utskänkning inom kommunen af vin och maldrycker varder kommunen tillerkänd, befogenheten att i de fall, då förbud i nämnda afseende icke af kommunen beslutits, meddela sökt tillstånd till utöfvande af dylik försäljningsrätt fortfarande, såsom hittills, böra tillkomma Kongl. Maj:ts Befallningshafvande. Härigenom skulle likväl omförmälda, för kommun ifrågasatta rätt kunna betydligt inskränkas och i många fall för lång tid tillintetgöras; såvida nemligen ett af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande en gång meddeladt tillstånd, hvilket icke genom lagöfverträdelser förverkades, ej finne återkallas, så länge den, som erhållit tillståndet, lefver och vill sig deraf begagna. Dylika tillstånd böra derföre hvarje gång medgifvas endast för viss kortare tid, ej öfverstigande tre år. En sådan inskränkning i den tid, för hvilken näringsrättighet må beviljas, skulle dessutom otvifvelaktigt innefatta en kraftig maning för näringsidkaren att städse iakttaga ordentlighet och laglydighet för att derigenom göra sig förtjent af tillståndets förnyande.

Då Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, vid pröfning af ansökningar af ifrågavarande slag, har att taga i öfvervägande, huruvida sökanden gjort sig känd för sedlighet och ordentlighet samt i öfrigt, och med hänsyn jemväl till rörelsens omfattning, kan anses lämplig att försäljningen förestå, kan väl antagas, att i allmänhet inga andra personer, än de, som äro fullt lämplige, er-

hålla sådan försäljningsrätt, hvadan vidare föreskrifter i detta hänseende icke borde vara behöfliga. Det är dock otvifvelaktigt, att den, som idkar handel i öppen salubod, icke kan med erforderlig omsorg och uppmärksamhet samtidigt till förtäring på stället tillhandahålla allmänheten rusgifvande drycker. Betänkligheter torde således icke böra möta vid att ovilkorligt förbjuda den, som idkar handel i öppen salubod, att till förtäring på stället tillhandahålla allmänheten vin och maltdrycker. Att, såsom ifrågasatt blifvit, förbjuda den, som å landet idkar handel i öppen salubod, till och med att till afhemtning försälja dylika drycker, lär deremot icke låta sig göra utan en allt för stor inskränkning i den allmänna handelsfriheten. Det mål man genom ett sådant förbud åsyftat, torde i allt fall kunna vinnas genom ett stadgande, att, om vin eller maltdrycker, köpta hos den, som idkar handel med dylika drycker, utan att vara berättigad dem till förtäring på stället afyttra, förtäras utom hus i närheten af försäljningsstället å område, hvaröfver han eger förfoga, försäljaren skall, der han ej gitter visa att sådant skett emot hans vilja, straffas såsom för olaga utskänkning.

Då missbruken vid försäljning af vin och maltdrycker, bland andra skadliga verkningar, framkalla slöseri och skuldsättning, torde såsom ett medel häremot med skäl kunna och böra, i enlighet med hvad som stadgas beträffande försäljning af bränvin, föreskrivas, att den, hvilken till förtäring på stället annorledes än till spisande gäster under måltider utborgar vin eller maltdrycker, ej är berättigad därför utsöka betalning.

Slutligen torde, utöfver de i nu gällande författningar i ämnet meddelade ansvarsbestämmelser och ordningsföreskrifter, böra med ledning af hvad gällande förordning angående vilkoren för försäljning af bränvin innehåller, stadgas, att vin och maltdrycker icke må å utskänkingsställe utlemnas till den, som synbarligen är öfverlastad, och ej heller till den, som minder-ärig är.

På grund häraf har Kongl. Maj:st ansett, att i ny lagstiftning angående vilkoren för försäljning, till förtäring på stället, af vin, maltdrycker, kaffe, thé och andra icke spirituösa drycker böra inflyta bestämmelser af följande innehåll och syftning:

att i afseende å behörighet så väl att *utom hus i mindre omfattning* försälja maltdrycker, som ock att till förtäring på stället tillhandahålla allmänheten kaffe, thé, chokolad och andra icke spirituösa drycker, med undantag af vin och maltdrycker, nu gällande föreskrifter skola lända till efterrättelse;

att den som vill erhålla rättighet att vid måltider emot betalning till handahålla spisande gäster vin och maltdrycker, skall ingifva ansökning derom på landet till kommunalnämnden i orten och i stad till magistrat eller annan vederbörande

vederbörande myndighet, med bifogande af betyg om god frejd samt uppgift å det ställe der försäljningen skall ega rum, hvarefter tillståndets beviljande på sätt här nedan omförmäles, kommer att bero af Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes pröfning;

att, i fråga åter om rättighet att annorledes än vid måltider till spisande gäster tillhandahålla allmänheten vin och maltdrycker till förtäring på stället, kommunalstämma å landet samt i stad stadsfullmäktige eller allmän rådstuga ega icke allenast besluta, huruvida dylik rättighet må inom kommunens område utöfvas, utan ock, derest sådant för en tid af högst 3 år hvarje gång medgifves, bestämma antalet af försäljningsställena och utsätta de trakter, hvarinom dessa försäljningsställena må finnas; samt att ansökning om erhållande af rätt att utöfva sålunda medgifven försäljning derefter bör, åtföljd af betyg om god frejd, ingifvas å landet till kommunalnämnd och i stad till magistrat eller annan vederbörande myndighet;

att alla inkomna ansökningar om erhållande af rätt att till förtäring på stället tillhandahålla allmänheten vin och maltdrycker skola af kommunalnämnd eller vederbörande myndighet i stad öfverlemnas till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande med utlåtande, huruvida sökandena gjort sig kände för sedlighet och ordentlighet samt i öfrigt, och med hänsyn jemväl till rörelsens omfattning, kunna anses lämplige att försäljningen förestå; hvarefter Kongl. Maj:ts Befallningshafvande meddelar sitt beslut, om ansökningarne bifallas eller icke; skolande dervid iakttagas, att tillståndsbref icke meddelas flera personer, än som motsvara antalet af de utaf kommunen medgifna försäljningsställena;

att sådan rättighet icke må meddelas den, som i öppen salubod idkar handel med andra varor;

att, om vin eller maltdrycker, köpta hos den, som idkar handel med dylika drycker utan att vara berättigad dem till förtäring på stället afyttra, förtäras utom hus i närheten af försäljningsstället å område, hvaröfver han eger förfoga, försäljaren skall, der han ej gitter visa, att sådant skett emot hans vilja, straffas såsom för olaga utskänkning af sådana drycker;

att den, hvilken till förtäring på stället annorledes än till spisande gäster under måltid utborgar vin och maltdrycker, ej är berättigad därför utöka betalning;

att vin och maltdrycker icke må å utskänkningsställe utlemnas till den, som synbarligen är öfverlastad, och ej heller till den, som minderårig är; samt

att i öfriga hufvudsakliga delar de uti nu gällande författningar i ämnet meddelade bestämmelser skola lända till efterrättelse.

Enär, såsom förut är nämndt, tillämpningen af sådana bestämmelser skulle i flera hänseenden medföra icke obetydlig inskränkning i den allmänna näringsfriheten, vill Kongl. Maj:t härmed inhemta Riksdagens yttrande i ämnet.

De ärendet tillhörande handlingar skola tillhandahållas vederbörande Utskott; Och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

Axel Bergström.

Utdrag af Protokollet öfver civil-ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Stats-Rådet å Stockholms Slott den 6 Mars 1874.

N ä r v a r a n d e :

Hans Excellens Herr Justitie-statsministern *Adlercreutz*,
 Hans Excellens Herr Statsministern för utrikes ärendena *Björnstjerna*;
 Statsråden: *Bredberg*,
Berg,
Friherre Leijonhufvud,
Wærn,
Wennerberg,
Bergström,
Friherre Alströmer och
Weidenhielm.

Departementschefen, Statsrådet *Bergström* uppläste derpå till justering ett, i öfverensstämmelse med hvad Kongl. Maj:t, enligt Stats-Rådets enhälliga

tillstyrkande, sålunda beslutit, uppsatt förslag till nådig Proposition till Riksdagen, i fråga om inskränkning i rättigheten att till förtäring på stället försälja vin och maldrycker;

Och täcktes Hans Maj:t Konungen, enligt Stats-Rådets underdåniga tillstyrkande, i nåder gilla berörda förslag samt befalla att i öfverensstämmelse dermed skulle aflåtas nådig Proposition till Riksdagen af den lydelse, bilagan till detta protokoll utvisar.

*Ex protocollo
Axel Högardt.*
